

SLOVENSKI NAROD.

Iskanje dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez poštnice na dom za vsa leta 23 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštna. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Katoliški shod.

III.

Vse priprave za katoliški shod so ka-
zaj, da bo to eminentno politični shod
krikanke stranke in družega nič. To je
vdel vsakdo in prav zategadelj se tudi
pamni, sicer strogo katoliškomisleči
kogi niso udeležili shoda, ker niso hoteli
risostvovati političnemu zborovanju poli-
tične stranke, sklicanemu v prvi vrsti v
vrho volilne agitacije.

Izjemo sta napravila samo načelnik
politične uprave dež. predsednik baron
Hein in njegov namestnik dvorni svetnik
grof Schaffgotsch in priznati moramo, da
je njiju udeležba vse neklerikalne kroga
osupnila. Izostala je generaliteta, izostal je
sodni prezident, dež. odbor tudi ni bil za-
stopan — g. dež. glavar se je namreč shoda
udeležil samo v svoji lastnosti kot poslanec
klerikalne stranke — izostal je ljubljanski
župan, izostali so župani vseh drugih več-
jih krajev, izostali so predsedniki drugih
javnih korporacij, samo baron Hein in grof
Schaffgotsch sta prišla. O tem pač ni no-
benega dvoma, da načelnik politične uprave
in njegov namestnik nimata ničesar iskati
na strankarskem političnem shodu. Že
njiju služba jima veva, da se morata
ogibati vsega kar ima strankarski značaj,
kajti njiju služba zahteva, da stojita nad
strankami. Pomislimo samo, kaj bi rekla
baron Hein in grof Schaffgotsch, ako bi jih
naša stranka povabila na kak svoj shod.
Oba bi rekla, da je to gorostasna smešna
misel, da bi se udeležila tacega političnega
zborovanja in odklonila bi povabilo z vso
odločnostjo. Na katoliški shod sta pa šla
oba, dasi je bil pravi pravcati strankarski
shod, in sta s svojo oficijalno navzočnostjo
poveljevala zborovanje, na katerem se je
uganjalo najhujše politično ščuvanje.

Seveda je dr. Šušteršič navzočnost
barona Heina takoj pograbil in jo izkoristil
v svoje strankarske namene, češ, vlada je
zastopana na našem shodu. In tiste verne
ovčice, ki so bile zbrane na shodu, so se
razšle s trdnim prepričanjem, da sta naj-
višja politična funkcionarja v deželi baron
Hein in grof Schaffgotsch v taboru kleri-
kalne stranke, in da je vsa cesarska
vlada tam, kjer škof Bonaventura, Šu-

šteršič in Vencajz svoje neslane burke
uganjajo.

Sicer pa se je baronu Heinu njegova
udeležba slabo plačala. Iz „Slovenca“ lahko
razvidi, da so njegovega namestnika grofa
Schaffgotscha veliko prijaznejše sprejeli,
kakor njega in povrh ga je še dr. Šušter-
šič, ki baronu Heinu ni gorak, naravnost
smešil, primerjaje ga s Poncijem Pilatom.
To bi se gotovo ne bilo opazilo tako, če bi
si bil baron Hein svest, da na političnem
shodu politične stranke ni mesta za njega.

Naj se nam ne ugovarja, da so sklepi
katoliškega shoda taki, da je vlada ž
njimi lahko zadovoljna. Sklepi katoliškega
shoda kažejo v resnici, da so imeli kleri-
kalci najskrbnejši obzir na osrednjo vlado.
Sklénili niso prav ničesar tacega, kar bi
moglo količkaj ozlovoltiti dunajske kroge,
kar bi našim klerikalcem navalilo sum, da
hočejo kakor si bode kaliti vodo. Shod se
ni izrekel za obnovev papeževе posvetne
države, kar sicer vsi katoliški shodi za-
htevajo. Prireditelji so pač spoznali, da te
zahteve na Dunaju ne slišijo radi. Shod
tudi ni ničesar v narodnostnem
oziru zahteval, kar bi se moglo smatrati
kot resno varovanje naših narodnostnih
interesov, kajti tiste preponižne fraze o
slovenskem šolstvu — kanonik dr. Karlin
je pri ti priliki govoril o „streljih v zrak“
— so ravno tako brezpomembne, kakor
tiste nedolžne resolucije o časnikařtvu,
literaturi in umetnosti ali pa resolucije so-
cialno politične vsebine. Slovenci nimamo
vzroka, biti zadovoljni z javnimi razme-
rami, toda katoliški shod vzlic temu ni
našel ne jednega krepkega akcenta, ne
jedne energične besede v varovanje naših
narodnih pravic, ne jedne besede protesta
zoper vse te vnebovpijoče krivice, ki se
nam gode, samo da se bolj prikupi osrednji
vladi, ki vsako zametavanje naših narod-
nostnih zahtev, vsako žrtev honorira s
podporami „Gosp. zvezi.“

Toda vse to ne opravičuje postopanja
našega deželnega predsednika in njegovega
namestnika in slej kakor prej je pribito,
da se je z udeležbo deželnega predsednika
in njegovega namestnika na katoliškem
shodu potisnila cesarska vlada na nekako
strankarsko stališče, in to ni v redu.

Volilni shod v Ribnici

dne 9. septembra 1900.

(Konec.)

Potem se oglasi za besedo g. Ivan
Rus, posestnik in župan v Travniku
(Loški Potok), ter govori v imenu naše
»Črne gore« krepko in navdušeno pri-
bližno tako:

Častiti volilci! Dovolite mi, da tudi
jaz spregovorim nekoliko besedi. Tudi mi
Potočanje, Dražani in Travani smo se
udeležili današnjega shoda, ki ga je skli-
cal naš gospod poslanec. Akoravno ži-
vimo oddaljeno v zakotju med smrekami
in hojami ter nas redkokdo obišče, se
vendar prištevamo tudi mi mej volilce
tega okraja in imamo pravico govoriti.
Zakaj smo prišli danes semkaj?

Brali smo v »Slovenca« in »Slov.
Narodu«, da je na ribniškem katoliškem
shodu neki ljubljanski advokat potem, ko
je 2 uri strastno napadal, gosp. poslancu
Višnikarju, kateri se je hotel opravičiti,
brez povoda vzel besedo, in da je bil
naš poslanec nečuvno napaden od na-
sprotnikov. Ta vest nas je osupnila in
komaj smo čakali trenutka, da se opra-
viči pred nami, ako je res tak grešnik,
da ni našel milosti pri katoliških možeh.
Če bi bilo to res, potem napravimo ž
njim račun, če pa ni res, kar se mu očit,
potem protestiramo zoper tako nepošteni
čin. Takemu postopanju od-
ločno protestiramo, kajti to
ni pošten boj, poštena stranka
poslušaj tudi nasprotnika. Mi
protestiramo protitakemu te-
rorizmu, ki hoče siloma ljud-
stvo privezati na špago, in ga
tako zlorabljati v svoje na-
mene. (Burno odobravanje.)

Častiti volici! Iz stvarnega poročila
svojega gospoda poslanca smo se prepi-
čali, da ni tak grešnik, kakor ga opisujejo
nasprotniki, pač pa da nas je kot veden
in delaven poslanec vsigdar in povsod
zastopal po naših nazorih. (Živo odobra-
vanje. Šumenje mej Dobropoljci.) Kdor
ima kaj ugovarjati, naj stopi naprej. Ako
je pošten in ima dobre namene, se bo-
demo že dogovorili. Naši nasprotniki niso

imeli nikakega povoda na tako neolikan
način napadati našega poslanca, moža,
katerega poznamo kot poštenjaka od
nog do glave. (Odobravanje.)

Poglejmo jih pa, kakšni so oni? Že
sv. pismo in cerkev učita, da je Bog po-
stavil vse stanove, in da so vsi vredni,
da živé. Katoliška stranka je pa zapisala
na svoj prapor: »smrt trgovcem«!
in sicer le zaradi tega, ker ji ne slede
slepo.

Končno izrekam v imenu nas ude-
ležencev današnjega shoda gosp. poslancu
popolno zaupanje z željo, da ga i
v bodoče pozdravimo kot svojega poslanca.
Živio Višnikar!

Viharni živio-klici in odobravanja v
celi dvorani sledé tem z veliko navduše-
nostjo govorjenim besedam.

Na to se zopet oglasi k besedi učil-
telj Jaklič ter vabi poslanca, da naj pri-
redi volilne shode na kmetih, zlasti v
Dobropoljah.

Poslanec Višnikar odgovarja, da je
pripravljen priti tudi na druge shode, ako
bi se mu moglo garantirati, da se ne na-
pada, in da se varuje prostost govora.
Kakor so ravno Dobropoljci danes poka-
zali, je malo upanja do take garancije.
Ako gospod Jaklič še danes ni mogel
krotiti peščice svojih ljudi, kako bodo še
razgrajali, kadar bodo doma na svojem
dvorišču. Vabilo je precej prozorno, izva-
biti ga hočejo v svojo trdnjavo ter mu
nakloniti kaki škandalček ali ceneno ne-
zaupnico pri dobro prepariranih volilcih,
kateri ga dosedaj še niso volili.

Današnji shod se je vršil na kraju,
ki je večini občin najbolj pristopen, in
kjer se je vršilo že mnogo takih shodov,
posebno tudi volilni shod dr. Kreka. Dr.
Šušteršičev shod se je vršil za farovškim
zidom, katera tla menda niso ravno nev-
tralna. Udeležba shoda je bila nepričako-
vano mnogobrojna. Ribniški volilci spa-
dajo sicer tudi mej ljudstvo, a bili so v
veliki manjšini. Velika večina županov je
bilo tudi osebno vabljenih, in precejšnje
število izmed njih se je udeležilo shoda.
Častno zastopane so bile posebno občine
Velike Lašče, Sodražica, Loški Potok,
Draga in Trava. Iz poslednjih treh občin

LISTEK.

Prva slovenska umetniška razstava.

(Konec.)

Potem pa prihajajo ljudje slike gledat
rekoč: „Kar je naravno, to je dobro; kar
je pa nenaravno, to je slabo“. In začno kri-
tikovati s tako mirno samozavestjo, kakor
da bi se bili vse življenje bavili le z gleda-
njem barv in slik. Facit je pa običajno ta,
da jim ugajajo najbolj zlizane slike in med
temi tiste, ki 1. nekaj „predstavljajo“, to
se pravi, kako storijo pripovedujejo (kakor
da bi za to ne imeli knjig!) in 2. na ka-
terih imajo predmeti kolikor mogoče obva-
rovano svojo lokalno, telesno barvo. To so
torej slike brez harmonije (Stimmung), ki
delujejo poleg tega z literarnimi in ne sli-
karskimi, to je: jedino le linealnimi in barv-
nimi elementi.

Potem pa še nekaj ima široko občin-
stvo. Navajeno, da v naravi pozna vsaki
predmet ne le z očmi, ampak tudi z dru-
gimi čuti, zlasti na podlagi tipanja, hoče

tudi na sliki stvari takorekoč otipavati.
Mejo med vidom in tipom je valed vsak-
danje rabe tako težko določiti, da misli
vsakdo, da vidi več, nego je res. Vedoč,
kakšen je človek od blizu, ga preprosti
vaški slikar navadno, tudi če stoji daleč,
sredi zraka na prostem, naslika precizno
do zadnjega gumba in kravatne igle. To je
napačno, ravno tako, kakor če imajo Ki-
tajci pri evropskih slikah sence za umaza-
nost. — Če torej slikar-umetnik prvič na-
tanko loči, kaj da oko res vidi, kaj pa si
valed empirije v fantaziji dopolni, drugič pa
iz tega, kar se res vidi, pobere (in to je
ravno umetnost!) le karakteristične
stvari: tedaj občinstvo, ki se ni nikdar
pečalo z umetnostjo, strmi in gleda in ne
ve, kaj bi reklo. Videl sem naivne duše, ki
so pred umotvori impresionistov evropske
slave stale in gledale, naposled je pa kdo
rekel: „Kako more biti to dobro, saj je
čisto nenatančno, ta nič ne zna. Saj
imam vendar oči v glavi“. Seveda jih ima
— da ne buti ob zid.

Naša razstava ima dokaj izvrstnih, z
impresijo delanih slik, valed katerih se bo-
de najbrže marsikak bralec čndil, če bom o
njih povedal, da so dobre. Če pa je lojaln,

ne bode ogorčen začel misliti, da ga imam
za norca, ampak skušal bode počasi razu-
meti, da je res tako; morda bode vendar
ta ali oni neverni Tomaž toli dobrohoten,
da bo začel na svojih izprehodih in v sobi
in kjer si bode oči odpirati ter odkritosrčno
iskati barv in slik, katere je dosedaj igno-
riral.

In v tem leži direktni kulturni pomen
javnega razstavljanja slik. Obujanje čuta
za krasoto barve in plemenitost linije; v
slednji lastnosti si podajata slikarstvo in
kiparstvo roko, (oziroma v obeh, če mi-
slimo na barvaste plastike Grkov in mo-
dernih).

Pa to ni vse. Italija je po svoji umet-
nosti to, kar je. Brez nje bi bila neintere-
santna južna dežela, nad katere lepimi bar-
vami bi se pač veselili ljudje odprtih očí,
kakor se vsakdo veseli, recimo, nad krasoto
južnega pragozda; toda kulturnega pomena
bi primanjkovalo. Umetnost pa je bila in
bo bogatstvo sicer tako izsesane dežele.
Konkretno bogatstvo, ne samo etsko.
Pomislimo le, koliko tujcev bi se ustavljalo
v Ljubljani, če bi imeli jedno palačo, ki bi
imela jedno četrtno tega v sebi, kar ima
palača dožev. Koliko bi nesla industrija s

fotografijami, kopijami slik in statuet, in
druga taka drobnjava. Umetnost je jako re-
alen kapital tudi za navadnega špekulanta,
nikakor pa samo „luksus“. Makartov slog
je nesel dunajski industriji milijone. Rene-
sansa se je izčrpala zlasti v arhitekturi do
današnjega dne; žalibog se je z njenim ča-
som, z življensko linijo tedanjih velemož
izgubil njen pravi dub, in sedaj jo gonijo
kot karikature same sebe, kot nerazume-
vano veliko hčer drugih časov po apnenih
fačadah predmestnih hiš. Ali redila je ge-
neracije celih stoletij! In to menda vendar
ni luksus.

Jeli pričakovati, da bode kdaj, recimo
čez 200 let, Slovenstvo tako daleč, da bode
na tehničco mednarodne kulture polagalo
tudi svojo specifično utež, ki se bo po svo-
jem bistvu razločevalo od vseh drugih, tako
da bo svet govoril o slovenskem slogu,
tega ne more pač nihče presoditi. Dosedaj
še ni nobeden slovenski narod (iz-
vzemši mladih Rusov, če je prof. Mutherjevo
poročilo o njih nastopu na pariški razstavi
resnično), prišel do samostojnosti v slikar-
stvu in kiparstvu. Imajo Slovani dokaj iz-
bornih umetnikov, ki pa slikajo (oziroma
klešejo) bodisi pariško, monakovsko, angleško,

sta prišla dva župana in 9 občinskih svetovalcev, in udeležba bi bila še večja, da ni bilo prihodnjega dne semnja v Loškem Potoku.

Poslanec Višnikar je imel srečen in časten dan ter je zadobil zadoščenje, kakor si ga je le želeli mogli. Govoril je poldrugo uro mirno in stvarno brez izživljanja, le semtertje je prišel nekoliko v ogenj, kadar so ga izzivali »katoliški možje«, ki so prišli z namenom, da ga motijo. S stvarnim svojim poročilom jih je kmalu razorožil, in mnogi so morali sprevrediti, da so napačno poučeni. Pokazal je, da ima čisto vest in zavest, da je spolnoval poslaniško dolžnost. Shod je bil časten tudi za narodno stranko ter pokazal, da tudi pri nas še ni vse Šusteršičevsko. Zborovanje je vodil prav spretno in taktno g. dr. Schiffrer. Njemu in zavednim volilcem se je zahvaliti, da ni prišlo do izgredov. Sicer smo pa hvaležni g. Jakliču in razgrajalcem na katoliškem shodu v Ribnici, da so nehoti pripomogli k odločnemu odporu in k večjemu navdušenju napredno mislečih volilcev.

Mnogobrojna vesela družba je ostala še dolgo skupaj pri prosti zabavi. Govorile so se razne napitnice in prirejale ovacije posebno našemu poslancu. Navdušenje je bilo veliko, da se je shod tako častno vršil. Pokazalo se je pa tudi, kako potrebni so taki shodi. Gospod župan Rus se je izkazal kot pravi ljudski govornik in dokazal tudi pri prosti zabavi, da se mu ni treba učiti »slavospevov«, kakor mu očita »Slovenec«.

V Ljubljani, 20. septembra

Konferenca načelnikov leveice,

ki se je vršila te dni na Dunaju, je bila prav za prav docela odveč. Komuniké, ki se je izdal, je prazen in plitek ter je napravil na nemške volilce najslabši vtisk. Saj je le zbirka do sita znanih fraz ter ne pove prav nič novega. Levičarji naglašajo, da morajo ostati nemške stranke tudi po volitvah složne, kar pa še nikdar niso bile, ter da se mora ohraniti »nemška Gemeinbürgschaft«, ki se je doslej vedno izkazala le iluzorično, na papirju. Konferenca je sklenila, da se strankarskemu političnemu boju ne gre ustavljati, in da se niti nemškim radikalcem ne sme nasprotovati sovražno. Boj med nemškimi strankami je torej tudi formalno dovoljen. Komuniké se postavlja proti češkemu državnemu pravu ter zahteva nemški državni jezik. Stališča do parlamenta in do vlade pa komunicé ne označuje. Vse kaže, da gredo levičarji v volilni boj brez navdušenja in brez programa.

Iz Hrvatske.

Dunajska »Information« je dobila iz Zagreba dvojne vesti, ki se tičejo bana Hedervarya in biskupa Strossmayerja. Že nekaj časa se govori v hrvatskih listih, da bo ban odstopil. Dopisnik »Information« trdi, da je to le želja nekaterikov, kajti Hedervary uživa popolno zaupanje vlade ter odločilnih faktorjev na Ogerskem. Hedervaryjevi nasprotniki so pač skušali bana vreči s pomočjo Banffyja, bivšega ogrskega ministrskega predsednika. A to se jim je izjalovilo. Ban je bil sam naveličan svoje

glasgowsko sploh, po najboljših vzgledih. Ali svoje note še niso našli!

Tako stoji tudi naša prva umetniška razstava zlasti v znamenju bajuvarskih Atén. To pa nas ne sme prav nič motiti v našem čistem veselju nad njo, kajti razstavljalci-umetniki so ob enem pionirji na Slovenskem; prihodnje generacije pa, ki bodo imele, upajmo, v žepu tudi več slovenskega denarja kot mi, bodo pripomogle potomcem današnjih slovenskih umetnikov na podlagi danes ustvarjenega kulturnega brstja do emancipacije od tujih form, od tujega duha.

Narodne razstave prirejajo običajno umetnostno slabotni narodi; tudi to se bo s časom v korist našega duševnega horizonta popravilo. Dobre volje se ne manjka. Kakor se čuje, se umetniško društvo dogovarja s Hrvati in tudi že s Čehi glede medsebojne dopošiljatve umetnin na razstave v Pragi, Zagrebu in Ljubljani. To bi bil izvanredno lep korak naprej. Bog daj srečo! V tem slučaju bi smeli tudi upati, da bo prišlo, kakor je to ob otvoritvi začel gospod dvorni svetnik grof Schaffgotsch v svojem lepem govoru, do rednih razstav!

Miljutin Zarnik.

vlade, zlasti takrat, ko so v Zagrebu vpricho cesarja zažgali ogrsko zastavo, a sedaj se je že toliko potolažil, da je v dež. zboru sam izrazil nado, da bo osrečeval »še štiri-najst let« Hrvatsko s svojo vlado. Seveda je treba sedaj rešiti fatalno vprašanje finančne nagodbe z Ogrsko. In to vprašanje je zlasti za bana skrajno sitno. Ali bo to kaj vplivalo na njegovo vladno trudnost, tega ni možno reči danes, ko se pogajanja še niso začela, ter je gotovo, da bodo vsi interesujoči faktorji z veseljem sklenili zopet enoletenski provizorij na temelju statusa quo. — Nadalje poroča »Information«, da postane biskup Strossmayer v kratkem kardinal. Ogrsicer v Vatikanu zelo agitirajo proti, a menda brez uspeha. Madjari so se svoj čas tudi ustavljali, da bi bil škof Posilović imenovan nadškofom zagrebškim ter da bi bil kanonik Voršak, prijatelj Strossmayerja, imenovan sufraganskim škofom djakovskim, a preprečiti niso mogli ničesar. Strossmayer pač ne postane kronski kardinal — t. j. na predlog krone — tako kardinala sta v naši državi le dva — nego rimski kardinal, kakor na pr. škof Schlauch. Temu se dvor ne bo ustavljaj. Strossmayer je še vedno zaupnik Vatikana, in papež je izrazil željo, da bi ga videl še enkrat. Zato pojde Strossmayer prihodnji mesec v Rim.

Katoliški shod v Zagrebu v hrvatski luči.

Iz hrvatskih političnih krogov se poroča: Važnost hrvatskega katoliškega shoda se, žal, jako podcenjuje, in njega veliki narodni pomen celo ne razume. Več je treba predvsem, da je bil hrvatski katoliški shod prav za prav političski. Ker je bil zabranjen časnikarski shod, se je priredil katoliški. Ta se ni mogel zabraniti, a oni, ki ga je spremljal pazljivo, moral je priznati, da se je na njem več politiziralo kakor kdajkoli, da se je več govorilo in smelo govoriti nego v saboru, ker se ni vtikala niti policija niti vladna oblast vmes. Res je, da je bil dnevni red poln »katoliških« resolucij, toda katoliške so bile le forme, a vsebina politična. V Zagrebu menda še ni bilo toliko politikov skupaj kot takrat, in še nikdar se ni toliko dogovarjalo in debatiralo kot ob tej priliki. Ljudje so se sestajali svobodno ter vsaj nekoliko stresli s sebe ono morilno hrvatsko pasivnost. To pa se je moglo zgoditi le na katoliškem shodu, drugič bi bili stali na vseh oglih orožniki. Napitnica dr. Stadlerja je udarila uprav po glavi one, ki so mislili, da Hrvatje spe. Madjari so začeli že nekoliko drugače pisati o Hrvatih, saj so sprevidel, da stoji za hrvatsko idejo tudi duhovništvo, ki je med Hrvati v resnici liberalnejše kot drugod očitni liberalci. Duhovništvo hrvatsko nikakor ni namerjalo ustanoviti katoliške klike. Tiste »katoliške« resolucije se pozabijo, a politična tendenca prodre na površino ter odmeva po vsej Avstro-Ogrski. Zato pa pošiljajo danes Hrvatje Stadlerju neprestano čestitke. Kdor je pazljivo čital govore pojedinih odličnih faktorjev, je moral najti povsod stavek: v prvi vrsti domovina, v drugi pa vera. Hrvatsko občinstvo že poskrbi, da ga ne bodo vezale verige klerikalne. — Tako hrvatski glas. Ker je zanimiv in morda ne brez vsake podlage, je treba le čakati, ali se izražene želje tudi uresničijo. Dvomiti pa ni, da je v njih nekaj optimizma, ki je vspričo klerikalne lakavosti in zavratnosti jako nevaren.

Kitajska kriza.

Tisti dan, ko je dospel grof Waldersee v prvo kitajsko mesto, v Honkong, je razposlal nemški zunanji minister, grof Bülow vsem vladam noto, v kateri predlaga, naj se najprej kaznujejo oni kitajski odličnjaki, ki so zakrivilili poboje in upor na Kitajskem, in šele potem naj se začne mirovna pogajanja. Grof Bülow meni, da bo pač težko dobiti v roko vse krivce, in da se upira civilizirani vest, da bi se izvršila kazen kar na celih masah, vendar pa naj se poiščejo vsaj glavni krivci in voditelji sedanje vojne. Tajiti ni, da je padel ta predlog Bülowa oziroma nemške vlade, kakor bomba v sedanji položaj na Kitajskem. Tam se je delalo že na mir, a Nemčija hoče imeti najprej osvelo nad princem Tuanom, generaloma Yungluom in Tungfuhsiangom in dr. Anglija se s predlogom Nemčije strinja, Rusija pa, ki hoče napraviti mir čim prej, pa menda ne. Možno je, da bo povzročil ta nemški predlog novo vojno ter podžgal voditelje boksarjev do besnega odpora.

Dopisi.

Iz Kranja, 19. septembra. Da se tudi v sroih kranjskih planincev, zlasti pa v sroih naše mladine postavi neizbrisen spomin Prešernove stoletnice, poklical se je pretečeno nedeljo — v dan slavnosti — odbor za novo društvo »Joštarski samci« v življenje. Odbor postavil si je s tem za določeno, da reši in goji sledeče prekoristne ideje: 1) V vseh zadevah podpira kranjsko podružnico »Slov. plan. društva«, ter širi in zasaja v ožje sloje in kroge plodno kal čiste, požrtvovalne ljubezni do prekrasnih planin mile naše domovine. 2) Da se čim prej omogoči zgradbo planinske koče na Stožicu. 3) Da se istodobno postavi vrh Stožca primeren »Prešernov stolp« in si s to zgradbo ovekoveči svoj društveni obstanek. 4) Da prireja skupne izlete in zabavne planinske večere s predavanjem o planinskem potovanju, s petjem, godbo in drugimi zabavami. 5) Da nabira in goji narodne pesmi in jih obranjuje v nje prvotnih oblikah. Društvo se sestavi od 12 samcev Joštarev in 12 samic Joštarič, nadalje podpornih in častnih členov. Te zadnje voli odbor sam. Društveni sedež je v Kranju, letovišče za Joštare samce poleti in pozimi na Joštu, kjer se prihodnjo nedeljo vrši prvo zborovanje, oziroma ustanovitev društva.

V tem, ko izide poziv na vse rodoljubne kranjske planince, zlasti pa na vrle kranjske planinke in prijateljice hribolezcev v dopolnitev še primanjkuječih pravih členov Joštarič samic in ob enem k obilnemu zgasilu kot podporni člani, pričakuje se tudi od vseh onih obiskovalcev in prijateljev Sv. Jošta, da po moči spomorejo doseči društvu njega zares lepe namene.

Zaradi zgasil blagovoli naj se ustno ali pisмено obrniti na gosp. Franja Pirca, uradnika v valjičnem mlinu v Kranju.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. septembra.

— Osebnosti. Okrajni glavar v Radovljici gospod Oskar vitez Kaltenegger je imenovan deželnovaldnim svetnikom in referentom o administrativnih in ekonomičnih zadevah pri c. kr. deželnem šolskem svetu.

— Kako dr. Šusteršič laže. Mati narava je dru. Šusteršiču podelila sicer bore malo talentov ali namesto teh mu je dala tako porcijo brezstidnosti in nesramnosti, da bi z njo izborno izhajal cel tučat čifutskih spekulantov njegovega kalibra. Šusteršič je pač pravi mož za naše klerikalce, in mi le želimo, da bi jih še dolgo vodil tako kakor doslej. Ta človek, ki ima Boga in vero vedno na jeziku, je v stanu, utajiti kot solnce jasno resnico in najočitnejše laži proglasiti za sveto istino. Zdjaj se je oni stari dopisnik »Vaterlandov«, kjer se je seveda za dobro plačilo proglasil Celje kot »fremdes Gebiet«, zatekel k židovski »N. Fr. Presse«. Morda je tam že star znanec, saj ima ta list dosti denarja, a kjer je kaj denarja, tja najde vedno pot tudi dr. Šusteršič. V včerajšnji »N. Fr. Pr.« je Šusteršič priobčil pismo, v katerem skuša prikriti grdo blamažo, katero je klerikalna stranka učakala s svojo bakljado. Klerikalce grozno jezi, da se je oficijalno sporočila resnica o tej bakljadi na Dunaj in da tako prišla v vse liste. Računali so, da bodo samo oni poročali o svojem shodu, in da bo svet o njem izvedel samo to, kar je njim všeč, in kar je zanje dobro. A ta njihov račun se je izjalovil. Celot klerikalcem najbolj naklonjeni listi so priobčili oficijalno poročilo o ponesrečeni bakljadi in s tem pokvarili ves efekt, ki bi se bil dosegel s klerikalnimi poročili. Da bi to vsaj nekoliko paralizirali, so najeli tistega moža, ki je že v »Vaterlandu« pokazal svojo spretnost v razširjevanju in izmišljanju rac, in čigar fenomenalna arogantnost je vzvišena nad vsak dvom. Zdjaj pa čujte, ljudje božji, kako je dr. Šusteršič v »Nene Freie Presse« rešil svojo nalogo. Šusteršič taji, da bi se bilo pri bakljadi demonstriralo zoper vdeležnike katoliškega shoda. On pravi, da se je 10 000 ljudi (eine zehntausendköpfige Menge) vdeležilo klerikalne slavnosti, in da je le kadih 100 ljudi najnižje vrste žvižgalo in klicalo »Živio Tavčar« in »Živio Hribar«. Šusteršič zasukava stvar, kakor da se je demonstriralo zoper cesarja, ne zoper

klerikalce, da so bili demonstrantje najeti, in da je vsled tega klerik. pogrebna bakljada bila le še impozantnejša! Ali je mogoče še nesramnejše lagati? Cela Ljubljana je priča, da je bila demonstracija naperjena zoper udeležnike shoda, da je demonstriralo meščanstvo, in da so tiste smeti, ki so nosile lampijončke, igrale najžalostnejšo ulogo. Da, gledalo je klavirni spreved že kadih 10.000 ljudi, a ti so se posmehovali klerikalcem in jih imeli za norca. In pa to smešno besedičenje, da so bili demonstrantje najeti! Par tisoč ljudi se ne da kar tako najeti. Naj vendar klerikalci povedo, kdo je demonstrante najel, in kdo je bil najet. Izrecite vendar kako določno obdolžitev, potem se bomo že pomenili. Toda kdor bi mislil, da je Šusteršič s tem, kar smo navedli, že dosegel vrhunec svojih laži, se jako moti. Šusteršič taji celo, da bi bil izustil tisto blasfemijo na katero se je skliceval župan Hribar on taji torej kar je v Ribnici javno izkel o sv. Duhu, in kar je bilo v »Slovenec« dva krat natisnjeno. Dlje se že res ne more iti. Čestitamo klerikalcem na tem poštenjaku, sicer pa nam bodo tudi še najnovejše Šusteršičeve laži in denuncacije prav tako malo škodovala, kakor so nam škodovala tiste, ki jih je nagromadil v »Vaterlandu«.

— Spomini na katoliški shod.

Časnikarskem odseku je bilo sicer ravno malo poslušalcev, zato pa so tisti, ki so imeli veliko besedo, toliko več govorili. Pokazalo se je, kako peklenški strah imajo klerikalci pred našim listom, zlasti ker odkriva klerikalno korupcijo. Koblar, ta ljubljeneč škofa Bonaventure, je na podlagi bilance »Narodne Tiskarne« dokazal, da škofovi pastirski list, da vsa farška gonja v spovednicah in z lece proti našemu listu ni ničesar izdala, da je bil to udarec v vodo, da se nam s tem ni ničesar škodovalo, nego še koristilo. Istina! Škof se je s svojim pastirskim listom samo osmešil in s svojo gonjo le poostiril nasprotstvo, ki vlada proti njemu. — Tudi o beletristiki se je v tem odseku govorilo. Kaplan Finžgar je rekel, da vé, kaj gospodične rade beró. Kje je neki to izvedel, v Bohinju ali v Gradcu? Dr. Marinko se ni mogel načuditi, kako da se upajo ljudski učitelji zahtevati ravnopravnosti z duhovniki, ko so ti vendar akademično izobraženi! O joj — lemenat pa vseučilišče v jedno vrsto postavljati, je že preveč smešno. Dr. Opeka, ki mej slovenskimi pesniki stoji takoj poleg Radoslava Silvestra, se je vnel za to, da se morajo naši klasiki izdati brez komašen — kako poetično! — ker tako kosmati, kakor so zdaj, ne ugovarjajo zdravi pameti. In Finžgar je modro prikimal, kajti mož vé, kaj gospodične rade beró... Toda realističnemu Kržiču te fantazije niso prijale; odkimal je energično in vse ugibanje zavrnil z besedami: »To so same teorije, to ni vse skupaj nič!« Seveda, ko so napadali pisatelja, ki je dobil umetniško stipendijo, tedaj Kržič ni več odkimal, ampak zadovoljno gledal zavist, ki je odsevala z obrazov maloštevilnih navzočih klerikalcev. V ostalem pa so vsi storjeni sklepi o časnikarstvu in o literaturi popolnoma brezpomembni, ker klerikalci nimajo moči, da bi jih izvršili. Kdor pa kuje naklepe, katerih ne more izvršiti, je samo — smešen.

— »Novi List« v Sušaku je že obilokrat pečal se z razmerami na Kranjskem, a vselej, kadar je pisal o teh razmerah, je bilo videti, da ni prav nič poučen o političnem položaju mej nami. »Novi List« odkriva svoje velike simpatije do naših klerikalcev, in zategadelj meni, da je upravičen o Kranjski pisati, kar se mu zljubi. Da, še tako visoko se povspne Sušaški modrijan, da nas časih nadleguje z dobrimi svojimi sveti, ki, se vé, vsi merijo na to, da naj bi mi naprednjaki ponižno zlezli v dr. Šusteršičevo malho. Potem bode mirna Bosna, in miren bode Sušak! Isti svet nam daje za bodoče državnozbornske volitve, ker se je drugače bati, da Nemci pribore dva daljša mandata na Kranjskem. Ta fantazija Sušaških časnikarjev je pa res divna! Samo škoda, da nam kolegi pri »Novem Listu« niso povedali, za katera dva mandata se prav za prav gre. Pustili so nas brez informacije, tako da niti najmanjšega koraka v obrambo omenjenih dveh mandatov napraviti ne moremo. Škoda!

— Izpod Nanosa se nam piše: Ni dolgo tega, kar smo dobili v hrenoviško faro novega cerkvenega razgrajanja in huj-skača. Može se zaletava v „Slov. Narod“ in v liberalce kakor tele v nova vrata. Že v svoji prvi pridigi je nekaj čvekalo o nesreč-nežih liberalcih, kakor je že navada tacih gospodičev, nazadnje pa s ponosnim gla-som ukazal: „Molite za kredikalce“. Naši ljudje so se spogledovali in zmajevali z glavo. Pri drugi pridigi se je mož še bolj razkoračil in razgrajal, kar se je dalo. Po naših mislih se ima duhovnik v cerkvi samo z verskimi zadevami baviti, učiti ljudi, in sicer učiti to, kar je Odrešenik učil, ne pa ščuvati. Kaj bo taka reva govoril, da je nesrečna hiša, koder se prebira „Slov. Narod“. Mi že sami vemo, kaj naj beremo, in prav nič ne potrebujemo takega pomilo-vanja. Če misli mož ščuvati, bo slabo na-letel. Podnanosci, ne pustimo, da bi se z nami pometalo, to bo mož kmalu videl. Tudi je mož vzdihoval, da „Slov. Narod“ duhovnikom napake očita. To je pa jako koristno in hvalevredno delo, tako saj ljud-stvo spozna, da duhovniki niso kaka višja bitja. Kdor zasluži spoštovanje, ga vzlic temu vživa, kdor ga pa ne zasluži, naj ga tudi ne vživa. Sicer pa bo tudi našega novega huj-skača večkrat pomilovati, ako se korenito poboljša, saj pravi pregovor: „Kdor išče — ta najde“. Torej, g. kaplan, mi se zahvaljujemo za tako razgrajanje v cerkvi. Če ne mislite odnehati, nam je ljubše, da greste s sedanjo svojo Marijino družbo v vaš „kredikalni“ raj svojim hri-bovcem pridigovat, ker mi nimamo talenta, da bi se navadili na vaše slabe pridige.

— Blagoslovljen kontrobanter. Piše se nam: Tam v prijazni Soški dolini so zasačili blagoslovljenega gospoda, ki je svoj preobilni prosti čas porabljal v to, da se je bavil s tihotapstvom. Kontrobanter je kurat v L. in tihotapil je z vinom in žga-njem, katero blago je potem kmetičem v vsaki meri prodajal. Užitninski uradnik pa je prišel tej manipulaciji božjega namest-nika na sled. Prijel je kupovalce in njih priznanja vzel na zapisnik. Zdaj je bil žeg-nani ptiček v kletki. Dne 28. avgusta je priromal v Kanal in se pogodil z užitnin-skim uradnikom, kakor to dopušča užit-ninski zakon. Pogodil se je, da plača precejšnjo globo in moral je takoj odšteti celo vrsto lepih kronc. Pa naj še kdo reče, da nam božji namestniki ne dajo lepih izgledov.

— Odbor dijaško-podpornega društva „Radogoj“ v Ljubljani ne more ne-katerim dijakom rešitve njihovih prošenj za podpore poslati, ker niso ali nobenega bi-vališča naznanili, ali pa tako pomanjkljivo označili, da jim pošta ne bi mogla pisma dostaviti. To se ponavlja vsako leto, in odbor odklanja vsako odgovornost, če ne dobijo dotični prosilci svojih prilog pravo-časno v roke, in če se jim pripeti kaka neprimlik. Odbor pozivlja torej še enkrat vse one dijake, ki so letos za podpore pri „Radogoju“ prosili, da naj nemudoma svoj natančni naslov društvenemu blagajniku g. Ivanu Plantanu, c. kr. notarju v Ljub-ljani naznanijo, ker sicer se jim ne morejo priloge in podpore za prvi mesec doposlati. Dalje pa naj tudi naznanijo, na kateri uni-verzi so se vpisali, kar velja zlasti za nove študente.

— Učiteljsko zborovanje. Danes je bil občni zbor „Vdovskega učiteljskega društva“ in „Narodne šole“ v telovad-nici II. mestne šole. Predsednik „Vdovskega društva“, g. Režek, se v svojem nagovoru spominja cesarjeve 70letnice ter pozivlja navzoče, da zakličejo presvetlemu cesarju trikratni „slava!“ Društvo ima premoženja 112.309 kron 43 vinarjev. Vodbor so bili izvoljeni gg.: J. Režek, predsednik; J. Dimnik, podpredsednik; A. Kecelj, tajnik; J. Cepuder, blagajnik; odbornikom gg.: Furlan Jakob, Javoršek Anton, Je-lenc Luka (namesto gosp. J. Čenčiča iz Kamnika), Kleč Avgust in Žirovnik Janko. — Nato je zborovala „Narodna šola“. Predsednik, g. Razinger, se v svojem nagovoru tudi spominja cesarjeve 70letnice, povdarja posebno novi šolski zakon, ki ga nam je dal naš modri vladar ter nas rešil iz spon, v katere je bilo ukovano učiteljsko za časa konkordatske dobe. Zbrano učitelj-stvo je zaklicalo cesarju trikratno „slava!“ Društvo ima imetja 5022 kron 49 vin. Vodbor so bili izvoljeni gg.: A. Razinger, predsednik; J. Dimnik, podpredsednik; J.

Cepuder, blagajnik; Furlan Jakob, Krulac Ivan, Raktelj Frano, Režek Juraj in Trošt Franc, odborniki.

— VI. dirka kluba slov. biciklistov „Ljubljana“. Danes so se pričeli nalepljati lični plakati za biciklistsko dirko, na katere se sl. občinstvo posebno opozarja. Ona društva, katerim so se ti plakati po pošti doposlali, so uljudno naprosena, da iste na primernem mestu razobesijo. Kakor je iz plakatov razvidno, obsega tudi ta dirka zanimive točke; in ker so se cene spet znižale, upamo, da nas vedno podpirajoče sl. občinstvo tudi sedaj z obilnim obiskom počasti. Posrečilo se je klubu privabiti na to dirko, razun več znanih hrvaških dir-kačev, celo dobre dirkače iz Belegrada, ki do sedaj še niso štartali v Ljubljani.

— Iz Radovljice. Dne 17. t. m. je imelo učiteljsko radovljiškega okraja svojo konferenco v prijaznih Poljčah. Predsednik, okrajni šolski nadzornik A. Žumer, je na-glašal v svojem nagovoru posebno, naj učitelji delujemo tudi znanprej po geslu pre-svetlega cesarja, kateri ravno letos praznuje svojo 70letnico. Namestnikom svojim ime-nuje nadučitelja Fr. Rusa z Bleda. Učitelji pa so za zapisnikarja pozvali učitelja Slap-šaka in učiteljico Fatur, katera imata menda največ spretnosti v tem poslu — od zad-njega katoliškega shoda. Ko je predsednik omenjal, da dvorni svetnik Merk odstopi kot referent pri deželnem šolskem svetu in gre v pokoj, je učiteljsvo s vsklikom se spominjalo njegovih zaslug za šolstvo in njegove naklonjenosti učiteljem Dr. Tavčarja kot namestnika v deželnem šolskem svetu smo z „živio“-klici nazdravili, kakor smo tudi obžalovali, da je dolgoletni ud dežel-nega šolskega sveta svetnik Murnik radi bolehnosti odstopil. Kar je povedal g. nad-zornik o statistiki šol v radovljiškem okraju, ne omenjam, ker spada bolj v šolski list. Ampak to je treba pibiti, da učiteljsvo v okraju spolnuje svoje dolžnosti, in da de-luje v verskem zmislu, čeprav smo v večini narodno napredni, in da se nam glede vzgoje ničesar ne more očitati. Volitev v stalni odbor in knjižnični odbor se je vršila z vsklikom in ostanejo isti v odboru kot lani. Malo razburjenosti je pa pro-vzročila volitev dveh zastopnikov učitelj-stva v okr. šol. svet. Pri prvi volitvi je dobil dosedanj zastopnik nadučitelj A. Grča iz Radovljice z absolutno večino. Ostali trije kandidati so ostali v manjšini, tako da je bilo nove volitve treba. Drugič je bil izvoljen nadučitelj V. Zavrl iz Begunj z 22 glasovi proti dosedanjemu zastopniku Stiasnyju, ki je dobil samo 14 glasov. Pri obedu ni bilo posebne živahnosti — menda ravno radi volitev. Pevci so sicer malo peli, a so se dali prositi, sedeli smo precej tiho in čmerno, le napitnica na priljubljenega g. Andr. Žumra, da bi sam ostal še prihodnjih šest let nadzornik, se je z navdušenostjo in — menda brez hinavščine — pozdra-vila. Nazadnje smo si še ogledali generala Linnerja zanimiv in poučljiv sadni vrt, potem smo se razpršili na vse strani.

— Celjska „Domovina“ poroča, da je bil v ponedeljek pri porotnem sodišču v Celju obsojen njen urednik gosp. Ante Beg radi žaljenja časti na 200 K in zanemar-jenja dolžne paznosti na 10 K. Povod tožbi je dal dopis v katerem se je poročalo, da je lovec Šegula pri Ptuj ustreliš kmeta Jeguša. Dopisnik, ki je bil zaslišan kot priča, je bil poročal „Domovini“ to, kar so ljudje govorili. Med porotniki sta bila dva, ki ne razumeta čisto nič slovenski.

— Cesar v Gorici. Politična oblast je odredila, da se smejo za časa cesarjeve navzočnosti v Gorici rabiti pri zastavah in dekoracijah samo naslednje barve: črno-rumena, belo-rudeča (deželna) in belo-višnjeva (mestna). Slovenska trobojnica je torej prepovedana!

— Umrl je v Predkrižju na Hrvat-skem naš kranjski rojak veleugledni slo-vanski rodoljub gospod dr. Lovro Vidrič, odvetnik v Zagrebu. Pokojnik, tast gosp. primarija dr. Šlajmerja, je zavzemal med hrvatskimi odvetniki odlično mesto. Svoj čas je bil tudi član hrvatskega sabora. Bodi mu zemljica lahka in prijazen spomin!

— Tri nezgode so se pripetile včeraj pri Jerančiču v Tesarskih ulicah. Zakotni-kovemu delavcu Jožefu Anžlovarju je cirku-larna žaga odtrgala palec na desni roki. — Hlapcu Primožu Merleku, ki je snažil vod-njak, je padla posoda na glavo in ga prav teško poškodovala. Oba ponesrečenca so

prepeljali v deželno bolnico. — Na večer je peljal sam gospodar Anton Jerančič drva po Tesarskih ulicah navzdol in se je pri vozu odtrgal zavor. Vsled tega se je voz zagnal navzdol in zadel ob zid, da se je zlomila ročica in so se na jednem oknu pobile šipe. Gospodar je k sreči ušel, da ga voz ni pri-tisnil ob zid.

— Skupaj trčila sta včeraj popoldne na Tržaški cesti blizu mitnice z vozoma fi-jakar št. 74 in Počivavnikov hlapec Martin Bitežon. Počivavnikov konj je padel in si stegno tako preparal, da so mu ga morali šivati. Tudi voz se je ves razbil. Kriv je baje fi-jakar, ki je prav nerodno in naglo vozil.

— Pes popadel je včeraj popoldne na Dolenjski cesti kolesarja Martina Gostiča iz Škofelje in mu pretrgal hlače.

— Vojaške patrone je nekdo pozabil na Dolenjskem kolodvoru. Patroni so naj-brže ukradeni.

— Dva fi-jakarja sta se včeraj dolo-pudne v „Zvezdi“ sprla in tako upila drug na drugega, da se je nabralo okoli nju vse polno občinstva.

— Črevlje ukradel je laški delavec Jakob Vidoni Jerneju Zidarju, stanujočemu v Hilšerjevih ulicah šte. 12, jih prodal pri nekem starinarju na sv. Jakoba nabrežju in potem pobegnil iz Ljubljane.

— Kinematograf v Lattermannovem drevoredu je tako dobro obiskovan, da primanjkuje včasih vstopnic. Novi vsposed ostane do vštete sobote ter je jako za-nimiv in komičen. Več v inseratnem delu lista.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 9. do 15. sep-tembra kaže, da je bilo novorojencev 15 (= 24.44 ‰), mrtvorojenec 1, umrlih 12 (= 19.76 ‰), mej njimi jih je umrlo za dušljivim kašljem 1, za jetiko 1, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 9. Mej njimi je bilo tujcev 5 (= 41.6 ‰), iz zavo-dov 6 (= 50 ‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za škardlatico 1, za tifu-zom 2, za dušljivim kašljem 1, za vrtico 3, za ušenom 1 oseba.

* Hišni ključ — učiteljem odrečen. V Leutscharchu na Češkem stanujejo v šol-skem poslopu nadučitelj in dva učitelja. Zadnja dva sta prosila hišni ključ, toda nadučitelj jima ga ni hotel dati, češ, da ima noč svojo moč zlasti za mlade ljudi. Pritožila sta se na to na krajni šolski svet, ki je imel zato sejo. Gospod dekan je bil proti temu, da bi se dal učiteljema ključ, češ, da ga ne da niti kapelanom. Gospod nadučitelj je dekanu pritrdjeval, župan in še dva člana krajnega šolskega sveta pa so bili za to, da se učiteljema da ključ. Toda ostali so v manjšini, kajti sklenilo se je s 7 proti 3 glasom, da morata biti učitelja vsak dan ob 9. uri lepo doma. Nato so žu-pan in dva člana izstopila iz krajnega šol-skega sveta.

* Smrt princa Alberta saksonskega. Princ Albert se je na poti iz Nossaua v Wolkan ubil, padši iz voza, ker so se spla-šili konji. Umrl je, predno je prišel zdrav-nik. Truplo so prenesli v Draždane. Princ Albert je bil šele 26 let star in v saksonski vojski stotnik. Nesreča se je pripetila kon-cem manevrov, zato so se zadnje vaje ma-nevrov odpovedale. Princ Albert je nečak vladajočega kralja Alberta saksonskega ter sorodnik avstrijske cesarske družine. Nje-gova sestra Marija Josipina je namreč so-proga nadvojvode Otona.

* Reka v temi. V soboto okoli 7. uri zvečer so na Reki v luki in v mestu na-krat ugasnile vse električne svetilke. Mnogo prodajalnic so morali zapreti, ker niso imele plinovih svetilk. V luki so si poma-gali z barvastimi svetilkami. Okoli 9. ure pa so se zasvetile električne svetilke iznova.

* Zakurjene ceste. Budimpeštanskemu magistratu je predlagal neki Cum-berland, da bi kuril pozimi ulice, tako da bi bilo tudi zunaj toplo. Kuriti hoče s po-močjo omrežja cevij, ki bi se vleklo po vsem mestu. Cumberland je svoj načrt na-tančno opisal in izračunal tudi stroške, ki pa so previsoki. Znašajo namreč precej milijonov kron, česar Budimpešta — na žalost revežev in fi-jakarskih konjev — danes še ne zmaga.

* Princesinja Chimay in cigan Rigo. Londonski listi trdijo, da se je princesinja

Chimai zopet spravila s svojim soprogom, ter da se vrne v Pariz. Cigan Rigo je v Kairu baje umrl na kugi, drugi pa trdijo, da se je povrnil med cigane. Baje se ni lepota princesinje Chimay, ki je nastopala po orfejih v kostumu Eve, med tem prav nič zmanjšala. Francoski pikantni listi po-zdravljajo princesinjo navdušeno.

* Iz ljubosumnosti je v Pasteni neki iz Amerike došli Gaetano Longo umoril svojo ženo, dva moška, ki ju je imel za ljubimca svoje žene, petero drugih oseb in ranil teško dvoje oseb. Nato je usmrtil še sebe na pokopališču. Tako je bilo torej umorjenih devetero oseb in dvoje ranjenih.

Književnost.

— Naši narodni grehi. Kako bo z vojsko? Slovencem v svarilo in pouk napisal Podgrajski. V Gorici natisnila in založila »Narodna tiskarna« 1900. Tako je naslov 80 str. obsegajoči, lični knjižici, ki stane samo 25 krajcarjev. Knjižica ima najboljši namene ter je pisana prav po-ljudno razumljivo. O njej piše pisatelj sam takole: Uvidevši potrebo, da nam je na vse možne načine delati za probujenje narodne zavesti na najširši podlagi in za osvoboditev našega naroda od tujega jerobstva, napisal sem to knjižico. V istej sem našel vse ali vsaj glavne napake, na katerih trpi naš narod na splošno in ki ga zavirajo v napredku. Svojemu delu pa sem pridodal še pečat — (morda ne neopravičene) bojazni pred vojno, da tem načinom morda temveč vplivam v gori napominanem smislu. Da bi svoj namen tem gotoveje dosegel, držal sem slog svojega spisa v kar najprostejši obliki, umevnej tudi priprostem človeku. »Vsak po svoje, vsi za vse!« mi je geslo; morda nisem zgrešil povse dobrega namena. Dobiva se knjižica za prvo v »Narodni tiskarni v Gorici. Pozneje dobi-vala se bode tudi v posameznih slovenskih knjigarnah. Knjižico priporočamo zlasti za bralna društva in čitalnice!

Telefonska in brzojavna poročila.

Pulj 20. septembra. Župan dr. Rizzi je v sinočni seji občinskemu svetu pismeno naznanil svoj odstop. Občinski svet ga ni sprejel. Vzrok od-stopu so osebna nasprotja.

Dunaj 20. septembra. Sodni sluga v Kamniku, Jurij Klemenčič je dobil srebrni zaslužni križec.

Gradec 20. septembra. Znani fi-lolog in bivši vseučiliški profesor na Dunaju, dr. K. Schenkel je v starosti 72 let umrl.

Praga 20. septembra. Včeraj se je v premogokopu v Duchcovu — rov se zove „Frisch Glück“ — primerila strahovita eksplozija plinov. V rovu je bilo 74 premogarjev, a nekaterim iz-mej njih se je posrečilo uteči. Danes je prišel namestnik grof Coudenhove na lice mesta. Kolikor se je moglo do-slej dognati je bilo 30 premogar-jev ubitih, 6 jih je zgorelo, 9 jih je tako nevarno ranjenih, da ne bodo okrevali, 9 pa je težko poškodovanih. Rov je ves v plamenu, vsled česar se še ne ve, če je še kdo ponesrečil.

Rim 20. septembra. Današnja tri-desetletnica zavzetja Rima in konca posvetnega vladanja papeževga se praznuje z veliko slovesnostjo. „Porta Pia“ se v spomin na ta dan prekrsti v „Porta 20. septembre“. Slavnost je velikanska demonstracija za italijanske narodne ideale in zoper papeževa poli-tična prizadevanja.

London 20. septembra. Angleški listi, zlasti „Standard“, napadajo silo-vito nizozemsko vlado, ker je dala Krü-gerju vojno ladijo na razpolaganje, da se popelje v Evropo. Listi pravijo, da je to izzivanje Angleške in groze s kon-sekvencami.

London 20. septembra. Salisbury je sporočil Lihungčangu, da se mirovna pogajanja začno šele potem, ko se ki-tajski cesar povrne v Pekin.

London 20. septembra. Dne 11. t. m. je nemška armada zavzela Liangčang, razstrelivši vrata z dinami-tom. Vnel se je poulični boj. Nemci niso dajali pardona.

Današnjemu listu priložen je cenik oblek tvrdke **Gričar & Mejač v Ljubljani**, Prešernove ulice št. 9.

Pri **Ervinu Burdych-u**, lekarju v **Škočji Lokli** se dobiva (321-64)

ustna voda

z novim antiseptikom
katero je sestavil zobozdravnik **dr. Rado Frilan**, katera ohrani zobe zmajirj zdrave in bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane **2 kroni**, po pošti **2-05 kroni**.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 14. septembra: Valentina cagante, metlarjeva hči, 5 mes., Rimska cesta št. 15, dušljivi kašelj. — Katar Jurkovič, gostija, 51 let, Kolodvorske ulice št. 33, srčna hiba.

Dne 15. septembra: Pavla Gril, šolskega sluga hči, 8 mes., Vodnikov trg št. 1, slabost. — Angela Židan, črevljarijeva hči, 6½ mes., Zalokarjeve ulice št. 6.

Dne 16. septembra: Ivan Vidmar, črkostavčev sin, 3 mes., Marije Terezije cesta št. 11, črevesni katar. — Fran Kadunc, kramar, 55 let, Marija Terezije cesta št. 5, srčna hiba. — Marija Cirer, gostija 86 let, Črna vas št. 20, ostarelost.

Dne 17. septembra: Alojzija Kozlevčar dekla, 21 let, Karolinska zemlja, ugonila. — Anton Kregar, krčmar 35 let, Martinova cesta št. 36, jetika. — Helena Turk, dekla, 84 let, Radeckega cesta št. 11, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m. Srednji aračni tlak 736-0 mm.

Sept.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padežina v 24 urah
19.	9. zvečer	739-1	17-8	sl. jz.ahod	oblačno	29 mm.
20.	7. zjutraj	740-2	16-0	brezvetr.	oblačno	
	2. popol.	740-4	21-3	sl. jz.ahod	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 17-9°, normale: 14-3°. — Popravek: Včeraj ob dveh popoldne je bila temperatura 23-4°, ne pa 13-4°.

Dunajska borza

dne 20. septembra 1900.

Skupni državni dolg v notah	97-40
Skupni državni dolg v srebru	97-10
Avstrijska zlata renta	116-25
Avstrijska kronska renta 4%	97-65
Ogrska zlata renta 4%	114-95
Ogrska kronska renta 4%	90-60
Avstro-ogrsko bančne delnice	1708-
Kreditne delnice	656-50
London vsta	242-
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118-32½
10 mark	23-66
50 frankov	19-30
Italijanski bankovci	90-50
Čr. cekini	11-44

Zahvala.

Za izkazano srčno sočutje povodom bolezni in smrti našega ljubega soproga oziroma sina in brata, gospoda

Antona Kregar-ja

gostilničarja in hišnega posestnika

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo dražega ranjcega izrekamo vsem udeležencem svojo srčno zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo darovalcem krasnih vencev, ter sl. pevskemu društvu „Zvon“ za ganljivo nagrobno petje.

V Ljubljani, 20. septembra 1900.

(1944) **Zalujoči ostali.**

Sposobni agenti

kateri lahko z dobro voljo in z vztrajnostjo mnogo zaslužijo, naj se oglašé vsak dan od 9. do 10. dopoldne v pisarni v Šelenburgovih ulicah št. 1. (1944)

Takoj

dober in trajen zaslužek.

Tukajšnja tovarna za izdelovanje užigalic sprejme takoj **30 žensk in 15 moških delavcev** v starosti od 16. do 30. leta.

Za sprejem se je oglasiti v tovarni, Poljanska cesta št. 65. (1946-1)

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celov, Francoske, Ljubno; čez Selthal v Aussee, Isl, Solnograd, Zell ob jezera, Lend-Gastein, Inomost; čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovca, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifing v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovca, Ljubno, Solnograd, Zell ob jezera, Lend-Gastein, Inomost, Bregene, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer osonni vlak v Jesenice. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 min. popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Inomosta, Solnograda, Linca, Steyra, Isla, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz Jesenic. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejevice, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curih, Bregence, Inomosta, Zella ob jezera, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejevice, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 8 uri 20 min. zvečer iz Podnarta-Krope. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 43 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane juž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 8. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1906)

Graška trgovska akademija.

Abiturijentski tečaj.

Enoleten trgovski tečaj za absolute srednjih šol, ki se hoté lotiti trgovskih in industrijalnih podjetij, ali ki hoté kot visokošolci (juristi) razširiti svoje vednosti. (1838-4)

Obsežne prospekte razpošilja ravnatelj-ska pisarna, Kaiserfeldgasse šte. 25. Ravnatelj: **J. Berger.**

Kdor želi belega ali črnega, sladkega ali trdega, istrškega terana

grozdje

za mastiti po krajevnih cenah kupiti, naj se obrne na

(1903-3)

C. Zalaznik v Pulju.

Komptoarist

išče službe.

Ponudbe na upravništvo „Slov. Nar.“ pod V. K. (1936-1)

Dvonadstropna hiša v Ljubljani

z dvoriščem in vrtom, pripravnim za novo stavbišče, **proda se iz proste roke.**

Hiša leži na lepem prostoru in ima odprt razgled na vse strani.

Natančneje podatke daje g. dr. Fran Vok, c. kr. notar v Ljubljani. (1892-2)

Novo!

Novo!

V Lattermannovem drevoredu.

Kinematograf Oeser

model 1900.

V elegantnem paviljonu. Lastna električna razsvetljevalna vpeljava.

Podobe v naravni velikosti.

Originalni posnetki.

Nov

interesanten in komičen program.

Razen tega

interesantni in izredno komični prizori.

Predstave vsak dan, in sicer ob nedeljah in praznikih ob 3., 4., 5., 6., 7. in 8. uri zvečer, ob delavnikih ob 4., 6. in 8. uri zvečer.

Cene: I. prostor 30 kr., II. prostor 20 kr. Otroci in vojaki iz moštva plačajo polovico.

Programi se dobé pri blagajni.

Velespoštovanjem

F. J. Oeser.

(1914-3)

Resna ženitna ponudba.

Trgovec star 25 let, z dobro, staro računirano trgovino, želi radi pomanjkanja znanja tem potom od 18 do 22 let stare neveste. — Dotična naj bi bila iz boljše hiše, v kupčiji vajena ter imela vsaj do 15.000 kron v premoženju.

Pisma prosim pod „Plemenito srce“ poste restante »Ljubljana« do 25. t. m. vposlati. Slika blagovoli se pridejati pismu. — Skrajna diskretnost v vsakem oziru sveta stvar. (1799-3)

Ponižna prošnja!

Učenec z dežele, ki vstopi letos v 1. realko, prosi za opoludansko kosilo.

Prijazne ponudbe pod „T.“ poste restante Ljubljana. (1920-3)

Dobro ohranjene uniforme

za jednoletne prostovoljce 27. pešpolka so po ceni na prodaj.

Kje, pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. (1943-1)

Dve veliki sobi

s 4 okni, lepo meblirani ter s krasnim razgledom, se takoj oddata kakemu gospodu ali dami (1938-1)

na Kongresnem trgu št 4, II. nadst.

Hiša št. 4

v Spodnjem Vodmatu (Ljubljana)

se takoj iz proste roke prodaja.

Sodeležnik

za obstoječo agenturno in zavarovalno trgovino se išče gospod z vlogo 300 gld.

Ponudbe pod „gotova eksistenca“ upravništvu „Slov. Naroda“. (1942)

Za tukajšnjo kavarno vsprejme se

učenec

zmožen obeh deželnih jezikov. — Ponudba vsprejmó se v posredovalnici služeb Terzije Novotny, Dunajska cesta št. 7.

Gospodska, najemniška hiša v Ljubljani

v najboljšem stavbnem stanju in izvrstni legi, z 10 stanovanji, katera dajo blizu 2000 gld. najemščine, se pod ugodnimi plačilnimi pogoji radi rodbinskih razmer

proda.

(1941-1)

Naslov pove upravništvo „Slov. Nar.“

Spretni, solidni potovalni uradniki

(akviziterje)

za vse zavarovalne stroke vsprejme proti visoki proviziji, sčasoma tudi s stalno plačo tukajšnji glavni zastop stare, na Kranjskem že dolgo poslujoče tužemske zavarovalnice.

Lastnoročno pisane ponudbe naj se pošljajo pod: „akviziter 25“ upravništvu „Slov. Naroda“. (1831-15)

Člne knjige

za vse šole

kakor tudi

vse druge šolske ***

*** potrebščine

priporoča

(1880-6)

L. Schwentner

knjigotržec, Dvorski trg št. 3.

Knjigarna

Kleinmayr & Bamberg

v Ljubljani, Kongresni trg št. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in v vnanjih učnih zavodih uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, broširanih in v močnem vezu po najnižjih cenah. (1881-6)

Katalogi o uvedenih učnih knjigah dobé se zastonj.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani

Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. po najkulantnejših pogojih. (1877-6)

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.

Zavarovanje proti kurzni izgubi.

Promese k vsem zrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4% obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.

Eskompt menjic najkulantneje. Borzna naročila.